

Herken laaggeletterdheid en wat kun je doen!

Marieke Levenga

Stichting Lezen en Schrijven

10 september 2022

Wat gaan we doen in deze mini-les “herkennen en helpen”?

1. **Wat het is? Dat heeft Maurice jullie net verteld**
Even checken 😊
2. **Dus hoe herken je laaggeletterdheid?**
3. **En wat helpt iemand verder (en wat niet)?**

Hoe het voelt ...

Om goed te kunnen lezen, moet je beschikken over veel kennis en vaardigheden.

60% ?

70% ?

80% ?

90% ?

100% ?

60%?

We moeten * zei een * uit Singapore tegen *. We hebben geen * meer. Singapore is maar een * * met een * * *. We * met zo'n * * dat we niet * kunnen. * * ik * een * met een * aan * *, het * er *. Voor de * mensen is dit nog * de * * van *, maar dat is niet meer te * * geworden.

70%?

We moeten * , zei een * uit Singapore tegen * . We hebben geen * meer. Singapore is maar een klein * met een sterk * * . We * met zo'n * * dat we niet anders kunnen. * * ik * een huis met een * aan beide * , het * er * . Voor de * mensen is dit nog steeds de * * van * , maar dat is een niet meer te * * geworden.

80%

We moeten * , zei een * uit Singapore tegen me. We hebben geen * meer. Singapore is maar een klein * met een sterk groeiende bevolking. We * met zo'n * * dat we niet anders kunnen. * * ik iedereen een huis met een * aan beide * , het liefst er * . Voor de meeste mensen is dit nog steeds de * wijze van wonen, maar dat is niet meer te * * geworden.

90%?

We moeten omhoog, zei een * uit Singapore tegen me. We hebben geen * meer. Singapore is maar een klein eiland met een sterk groeiende bevolking. We * met zo'n ruimte gebrek dat we niet anders kunnen. * * ik iedereen een huis met een tuin aan beide zijden, het liefst er * . Voor de meeste mensen is dit nog steeds de ideale wijze van wonen, maar dat is een niet meer te * * geworden.

100%?

We moeten omhoog, zei een architect uit Singapore tegen me. We hebben geen keuze meer. Singapore is maar een klein eiland met een sterk groeiende bevolking. We kampen met zo'n ruimtegebrek dat we niet anders kunnen. Vanzelfsprekend gun ik iedereen een huis met een tuin aan beide zijden, het liefst er omheen. Voor de meeste mensen is dit nog steeds de ideale wijze van wonen, maar dat is een niet meer te verwezenlijken droom geworden.

Laaggeletterd

Cijfers: m2, 15.30, 3 ons, 16% suiker

Toetsenbord: Tab, enter, @,

Woorden: oraal, capaciteit, borgen

Waarom zeggen mensen niet dat ze iets niet begrijpen of kunnen lezen?

- schaamte en taboe – zowel bij de doorverwijzer als de doelgroep zelf
- vanzelfsprekend compensatiegedrag
- onwetend over de mogelijkheden
- niet weten dat veel meer mensen dit probleem hebben

Hoe kunnen jullie iemand verder helpen?

1.herkennen

**2.bespreekbaar
maken**

**3. doorverwijzen
en aan de slag**

Voorbeeldzinnen bij stap 1

- "Hoe is dat voor jou?"
- "Hoe is dat voor u?"

- "In hoeverre vind je dit lastig?"
- "In hoeverre vindt u dit lastig?"

- "In hoeverre krijg je hier hulp bij?"
- "In hoeverre krijgt u hulp?"

Voorbeeldzinnen bij stap 2

- “Veel mensen geven aan dat dit formulier lastig te begrijpen is...”
- "Ik hoor vaker dat in deze folder moeilijke woorden staan..."
- "Ik kom tijdens het spreekuur veel mensen tegen die dit toestemmingsformulier niet goed kunnen invullen..."
- “Meer mensen vinden het lastig om bijsluiters te lezen en te begrijpen...”

Mensen, durf te vragen!!

- Je bent oprecht
- Je hebt geen oordeel
- Je hebt het beste met je vriend, familielid, cliënt, klant en buurvrouw voor
- Dus ... geef iemand een keuze 😊

Stap 1: herkennen

- Welke uitspraken gebruiken laaggeletterden om hun beperking te camoufleren?
- Welke trucs zouden ze kunnen gebruiken?
- Welke overige signalen kunnen wijzen op beperkte lees- en schrijfvaardigheden?

8
Die hoofdpijn gaat
maar niet over.

3
Die bijsluiters zijn
zo ingewikkeld.

7
Dat formulier vul
ik thuis wel in.

4
Mijn kinderen doen de
boodschappen voor me.

10
Ik kan niet lezen
omdat ik
woordblind ben.

1
Sorry, ik ben mijn bril vergeten.

2
Kunt u dit voor mij invullen?
Ik schrijf zo onleesbaar.

9
Oh, ik dacht dat die
afspraak morgen was.

5
Nee, ik lees nooit,
de televisie geeft
informatie genoeg.

6
Dokter, ik ben mijn
leesbril vergeten, kunt u
zeggen wat er staat?

Uitspraken top 10

Stap 2: bespreekbaar maken

Welke vragen kunnen helpen om het gesprek aan te gaan met iemand waarvan je het vermoeden hebt dat die moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen?

Voorbeelden bespreekbaar maken

- Hoe heb je de afspraak gemaakt?
- Heb je een computer of mobiele telefoon?
- Waar gebruik je die voor?

- Heb je een Digi D? Wanneer gebruik je die?
- Wat zou jij graag zelf willen kunnen?
-

Na vandaag?

- Wat is jouw voornemen?

Over drie **dagen**

over drie **maanden**

en over drie **jaar?**

